

Xcèntric

dijous 15 de gener 20.30h
bandA sonorA

WOJCIEH KILAR

La tierra de la gran promesa Andrzej Wajda, 1975, 161', 35mm, VOSE

Amb aquesta obra mestra del realitzador polonès Andrzej Wajda *Ziemna Obiecana*, o *La Tierra de la Gran promesa*, candidata a l'Óscar a la Millor Pel·lícula Estrangera del 1975, tenim l'oportunitat de conèixer, d'una banda un dels títols bàsics que van consolidar la relació -famosa dins del món del cinema, igual que la de Rota-Fellini o la de Williams-Spielberg- entre el músic polonès Wojcieh Kilar i el realitzador Wajda, rubricada també amb dos títols més: *La línea de Sombra* al 1976 i *Crónica de los asuntos amorosos* al 1986. D'altra banda, profunditzar en els inicis d'un dels millors compositors polonesos de la postguerra, i que va tenir el reconeixement mundial que mereixia quan Francis Ford Coppola el va cridar per fer la banda sonora de *Drácula de Bram Stoker* al 1992.

Els compositors polonesos han estat de totes les cinematografies europees els qui han aportat un nombre més gran de creadors musicals a la història del cinema, i no tan sols del cinema americà. Així podríem recordar a Bronislau Kaper, el qual es va passar quasi tota la seva vida a la Metro, acceptant les pel·lícules de "capa i espasa" que va rebutjar Miklos Rozsa i va guanyar l'Óscar del 1953 a la millor banda sonora pel musical "Lili". També podríem recordar al ja traspassat Krzysztof Komeda, el músic dels films de Roman Polanski que el van consagrar com un autor de fama internacional, des de *Cuchillo en el agua* fins a *La semilla del diablo* o a Andrzej Korzynski, l'autor dels mítics *El hombre de mármol* i *El hombre de hierro* d'Andrzej Wajda i d'*El bosque de abedules* del mateix director. En temps més actuals podríem esmentar a Zbigniew Preisner, el músic de Krzysztof Kieslowski a *El Decálogo* i a la seva trilogia "Azul", "Blanco" i "Rojo", i de Louis Malle a *Herida* ; a Jan A. P. Kaczmarek, compositor relacionat amb la directora Agnieszka Holland a films com *Washington Square* i *El tercer milagro* ; i finalment a Wojcieh Kilar, músic de cinc films d'Andrzej Wajda, però revelat a tot el món quan Francis Ford Coppola el va cridar com a músic de *Drácula de Bram Stoker* al 1992, iniciant una carrera internacional on també es

troben col·laboracions tan exòtiques com la de la directora australiana Jane Campion a *Retrato de una dama* al 1996.

Andrzej Wajda ha estat un director que en els tres primers films de la seva filmografia va tenir a tres compositors diferents: a Andrzej Markowski a *A Generation* (Pokolenie), Jan Krenz per *Kanal* i Zbigniew Maciejowski per la mítica *Cenizas y diamantes*. Això vol dir que és un autor al qual li agrada seleccionar per a cada film al músic més idoni per aconseguir que aquell projecte arribi a bon fi. En aquest sentit és igual que Otto Preminger, que canviava de músic a cada nova pel·lícula amb resultats autènticament magistrals. Wajda va tenir també com a músics, entre d'altres, a Korzynski i a Komeda, però l'associació més famosa és la que ha tingut amb el compositor Wojcieh Kilar, que va començar amb *La tierra de la gran promesa* al 1974, i va seguir intermitentment amb *La línea de Sombra* del 1976, *Crónica de los asuntos amorosos* del 1986 i *Korczak* del 1990, fins arribar als nostres dies amb l'esplèndida *Pan Tadeusz* del 1999. Kilar, nascut al 1932, li podia oferir a Wajda la seva formació a París amb Nadia Boulanger i també el seu prestigi com a músic integrant de la Escola de Silèsia anomenada "33" per l'edat dels seus membres, on tenien la intenció de

Per a més informació: www.cccb.org/xcentric

PROPERA SESSIÓ: 18_01_04

VARIACIONS DEL REAL: Johan van der Keuken, The Long Holiday

canviar les formes tradicionals de concert per formes més experimentals, eclèctiques i “percussives”. Però va evolucionar després un altra vegada cap a formes més clàssiques i simfòniques, consolidades en obres com el seu *Concert per a piano i orquestra* del 1966, treballs corals, el *Preludi per a cordes* del 1988 i la *Missa pro pace* del 2000. Al cinema, encara que va començar al 1958 amb un curtmetratge, i va tenir una carrera regular amb els directors polonesos des del 1959, va ser primer la seva unió amb el realitzador Krzysztof Zanussi, amb qui va col·laborar en tota la seva filmografia, des de *La estructura del cristal* del 1969 fins a l'última *Suplement* al 2002, moltes d'elles sense estrenar aquí, però d'altres prou conegudes, com *Vida familiar* del 1971, *Iluminación* del 1973, *Balance matrimonial* del 1975 o *De un país desconocido* del 1982, titulada també *Lucha de gigantes*, que és la biografia del Papa Joan Pau II, la que el va declarar com un autèntic home de cinema, postura avalada per la seva participació en pel·lícules poloneses de caire social i polític, com els seus films amb el director Andrzej Wajda i *Tredowata* de Jerzy Hoffman. Últimament, la seva unió amb Roman Polanski ha tornat a posar d'actualitat el nom d'aquest compositor de formació clàssica i neoromàntic, amb títols com *La muerte y la doncella* del 1994, *La novena puerta* del 1999 i *El pianista* del 2002.

La tierra de la gran promesa és un gran fresc de gairebé tres hores de durada, que ens explica, a principis de segle, el naixement de la gran indústria en un poble perdut de Polònia, que amb el temps serà Lodz, la capital polonesa de la indústria tèxtil. Un film d'aquestes característiques inspira una partitura ambiciosa, apta per a subratllar les petites enveges dels seus habitants, les històries d'amor, el treball a les naus industrials, el creixement de la ciutat, el pas de la infància a l'adolescència, etc. Kilar sap atendre totes aquestes demandes amb una música que en el seu temps la crítica ja va batejar com d'excel·lentment dinàmica, i on es donen les dues vessants en l'evolució musical del compositor: d'una banda un tema per descriure el moviment de la fàbrica que ens recorda el Kilar de quan era al

grup “33” preconitzant l'avantguarda i l'experimentació, ja que és un tema mecànic, sense melodia, apte per a descriure el brogit sense ànima de la gran fàbrica i que fa pensar en els temes de Charles Chaplin a *Tiempos modernos* de les cadenes de muntatge. D'altra banda, trobem al Kilar format al Conservatori en un vals romàntic per les escenes d'amor i paisatges de serena tranquil·litat, que com tots els bons valsos centreeuropeus és en realitat una successió de valsos de diferents melodies encadenades una darrera l'altre. Una partitura que potser no és tan extensa com voldríem, però molt brillant en els moments en què apareix.

Joan Padrol